

Sufilerin istigase delillerine reddiye; "Ya Abdullah hadisi" {Bölüm 1}

Talha Ibn Yusuf Al Hanafi

8 Muharram 1447

Kendi Budist dinlerini İslam diniyle karıştıran Sufilerin bir özelliği, Allah (ﷻ)'a ve yalnızca Allah (ﷻ)'a ait olan sıfatları; şeyhlerine, gavslarına, peygamberlere vs. vermeleridir. Ehl-i Sünnet olarak biz, bunun apaçık bir şirk olduğunu biliyoruz.

Bu konulardaki en tartışmalı mesele ise istiğase konusudur. Allah (ﷻ)'ın 45. ismi olarak bilinen "el-Mücîb" (ٱلْمُجِيبُ) ismini kendi şeyhlerine ve Peygamber'e veriyorlar.

"el-Mücîb" (ٱلْمُجِيبُ) ismi, "Duaları kabul eden, çağrılara cevap veren" anlamına gelir. Kullarının kendisine yönelttiği dua, dilek ve ihtiyaçlara karşılık veren, sıkıntılarını gideren yalnızca O'dur.

Sûfîler, istiğase yoluyla Allah (ﷻ)'ın yaratıklarına, aşağıdaki isimleri atfederler;

1. el-Mücîb: Dualara karşılık veren, çağrılara icabet eden.
2. el-Semi': Her şeyi işiten, her sesi duyan.
3. el-Basîr: Her şeyi gören, her şeyi kuşatan.
4. el-Hâdı: Hidayet veren, doğru yola ileten.
5. er-Râzık: Rızık veren, ihtiyaçları karşılayan.
6. el-Kadîr: Her şeye gücü yeten, sonsuz kudret sahibi.
7. el-Alîm: Her şeyi bilen, ilmi her şeyi kuşatan

Allah (ﷻ) Kur'an'da şöyle buyurur:

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۖ فَلْيَسْتَجِيبُوا۟ لِي وَلْيُؤْمِنُوا۟ بِى لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ – البقرة ١٨٦

"Kullarım sana Beni sorduklarında (onlara söyle ki): Muhakkak ki Ben (onlara) çok yakınım. Bana dua ettiği zaman, dua edenin duasına icabet ederim. Öyleyse onlar da Benim çağrıma icabet etsinler ve Bana iman etsinler ki doğru yolu bulmuş olsunlar."[1]

وَقَالَ رَبُّكُمُ ٱدْعُونِىٓ أَسْتَجِبْ لَكُمْ ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِى سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ – غافر ٦٠

"Rabbiniz dedi ki: Bana dua edin, duanıza icabet edeyim. Bana ibadet etmeyi kibirlerine yediremeyenler, alçalmış bir halde cehenneme gireceklerdir."[2]

Bu isim, mutlak anlamda yalnızca Allah (ﷻ)'a aittir. Zira hiçbir varlık, tüm evrendeki bütün dualara aynı anda, her dilde, her zaman ve her şekilde mutlak ve kusursuz biçimde cevap veremez. İnsanlar ya da başka varlıklar belirli dualara, belirli şartlar

[1] Bakara, 186
[2] Mümin, 60

altında cevap verebilirler. Ancak bu, asla Allah (ﷻ)'ınki gibi sınırsız, eksiksiz ve her şeyi kuşatan bir icabet değildir.

Allah (ﷻ), dualara icabet ederken hiçbir şeye muhtaç değildir. O'nun kudreti, ilmi ve iradesi her şeyi kapsar. Oysa bir insanın veya başka bir varlığın bir duaya cevap verebilmesi, kendi sınırlı gücüne, bilgisine ve imkanlarına bağlıdır.

Sonuç olarak: Tüm iyiliklerin, yardımların ve duaların kabulünün nihai kaynağı yalnızca Allah (ﷻ)'tır. Bir insana ulaşan herhangi bir yardım veya kabul, aslında Allah (ﷻ)'ın lütfunun bir yansımasıdır.

Sufiler ise "Ya Muhammed!", "Ya Abdülkadir Geylani!", "Ya falanca!" diyerek çağrılarda bulunuyorlar. Bunu yaparken de bazı hadis ve ayetleri delil olarak sunuyorlar. Ancak bu delilleri ağır şekilde tahrif ediyor, anlamlarını saptırıyorlar.

Bu başlattığımız seride, bu ayet ve hadisleri Ehl-i Sünnet gözüyle tefsir edecek, şirki ve sünneti birbirinden ayıracağız. Biliniz ki, Sûfîler ile Müslümanlar arasındaki fark; Kur'an ve Sünnettir.

Ya Abdullah hadisi;

Utbe b. Gazvân (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)'dan rivâyet edilen bir hadis-i şerifte Resûlullah (ﷺ) şöyle buyurmuştur:

عن عتبة بن غزوان رضى الله عنه عن النبى صلى الله عليه وسلم قال: إذا أضل أحدكم شيئا أو أراد أحدكم عونا وهو بارض ليس بها أنيس فليقل: يا عباد الله أغيثوني، يا عباد الله اغيثونى فإن لله عبادا لا نراهم.

"Sizin biriniz bir şey kaybederse yahut yanında arkadaşı bulunmadığı bir yerde yardım dilerse;

"Ey Allah (ﷻ)'ın kulları bana yardım edin! Ey Allah (ﷻ)'ın kulları bana imdat edin!" desin. Çünkü Allah (ﷻ)'ın bizim görmediğimiz kulları vardır."

Sûfîlerin en sağlam hadislerinden biri bu hadistir; ancak dediğimiz gibi, anlamak istemedikleri için anlamıyorlar. Bu hadiste geçen "يا عباد الله" ifadesi, "Ey Allah (ﷻ)'ın (sevgili) kulları" anlamındadır.

Hadis şerhinde ise buradaki "Abdullah"tan kasıt, **spesifik** olarak kayıp insanlara yardım için yaratılmış melekler ya da eşya ile **yardımcı olan gaybî varlıklar** olarak anlaşılmıştır; nitekim;

Müeyyid Şevkî İbrahim Allâm'ın Dar al-İfta ayetinde yayımlanan fetvasına göre:

هذا الحديث يعني أن الإنسان إذا انفلتت منه دابته في مكان خال من الناس، أو ضاع منه شيءٌ، أو ضلَّ الطريق، أو نحو ذلك، فإنه ينادي بهذا الدعاء الذي علمه لنا النبي صلى الله عليه وآله وسلم فيعينه عباد الله في الأرض إنسًا أو جنًّا أو ملائكة، فتُحبس الدابة له بإذن الله.

Bu hadis, bir kişinin hayvanının insanlardan uzak bir yerde kaçması, bir eşyasını kaybetmesi, yolunu şaşırması veya benzeri durumlarda, ***Peygamber Efendimiz (ﷺ)'in bize öğrettiği bu duayı okuduğunda, Allah (ﷻ)'ın yerdeki kullarının –insanlar, cinler veya melekler– ona yardım edeceğini ve Allah (ﷻ)'ın izniyle hayvanının ona geri döneceğini ifade eder.***[3]

3 https://www.dar-alifta.org/ar/fatwa/details/14815/%D9%85%D8%B9%D9%86%D9%89-%D8%AD%D8%AF%D9%8A%D8%AB-%C2%AB%D9%8A%D8%A7-%D8%B9%D8%A8%D8%A7%D8%AF-%D8%

El Albani ise;

هذا الحديث، إضافة إلى كونه **ضعيفًا**، فليس في متنه ما يدل على جواز الاستغاثة بالأموات، كالأولياء والصالحين؛ لأنه يدل دلالة واضحة على أن المراد بـ "عباد الله" هنا خلق غير بني آدم.

وذلك لما جاء في الحديث الأول قوله: "فإن لله حاضرًا في الأرض سيعيده عليكم"، وفي هذا الحديث قوله: "فإن لله عبادًا لا نراهم". وهذه الصفة لا تنطبق إلا على الملائكة أو الجن؛ لأنهم الذين لا نراهم في العادة. فلا يجوز أن يلحق بهم المسلمون من الجن أو الإنس ممن يسمونهم "رجال الغيب" من الأولياء والصالحين، أحياء كانوا أو أمواتًا. والاستغاثة بهم وطلب المدد منهم **شرك صريح**؛ لأنهم لا يسمعون الدعاء، ولو سمعوا لما استطاعوا الإجابة وقضاء الحاجة.

وهذا صريح في آيات كثيرة، منها قوله تعالى (تفسير المعنى):

"وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِن قِطْمِيرٍ"

"إِن تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ"[4]

*Bu hadis, **zayıf (da'eef)** olmasının yanı sıra, metinde ölülerden, örneğin evliyadan ("azizler"; Allah (ﷻ)'ın yakın dostları) ve salih kişilerden yardım istemenin caiz olduğuna dair hiçbir işaret bulunmamaktadır. Çünkü hadis, burada kastedilen **Allah (ﷻ)'ın kullarının insanlar dışındaki başka varlıklar** olduğunu açıkça göstermektedir.*

*Bu, ilk hadiste "çünkü Allah (ﷻ)'ın yeryüzünde onu size geri getirecek (melekleri) vardır" denmesiyle ve bu hadiste "Allah (ﷻ)'ın görmediğimiz kulları vardır" denmesiyle desteklenmektedir. Bu tanım **ancak meleklere veya cinlere uygulanabilir**, çünkü genellikle göremediğimiz varlıklar onlardır. Onları kapsayanların arasına Müslüman cinlerden veya insanlardan, "gaybın adamları" olarak adlandırılan evliya ve salih kişileri, ister diri ister ölü olsun, dahil etmek caiz değildir. Onlardan yardım istemek ve medet ummak **açık bir şirktir**, çünkü onlar duayı işitemezler; işitseler bile, isteği yerine getirmeye veya karşılık vermeye güçleri yetmez.*

Bu durum, birçok ayette açıkça belirtilmiştir. Bunlardan biri, Allah (ﷻ) Teâlâ'nın (anlamın tefsiriyle) şöyle buyurduğu ayettir:

"O'ndan başka yalvardıklarınız, bir hurma çekirdeğinin zarına bile sahip değildirler."

"Eğer onlara yalvarırsanız, yalvarışınızı duymazlar; duysalar bile size karşılık veremezler. Kıyamet günü de sizin ortak koştuğunuzu inkâr ederler. Hiç kimse sana (Ey Muhammed) her şeyi hakkıyla bilen Allah (ﷻ) gibi haber veremez."[5]

Bizler verdiğimiz fetva ve delillerle, buradaki **Abdullah**'ın spesifik olarak eşya veya melekler için olduğunu kanıtladık, Elhamdülillah. Şimdi ise bir soru geliyor:

Allah (ﷻ) Kur'an'da şöyle buyurur:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
"Yalnız Sana kulluk ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz."[6]

A7%D9%84%D9%84%D9%87-%D8%A3%D8%BA%D9%8A%D8%AB%D9%88%D9%86%D9%8A%C2%BB

[4] Silsilat al-Ahaadeeth ad-Da'eefah wa'l-Mawdoo'ah (656)
[5] Fâtır 35:13-14
[6] Fatiha, 1:5

Peki, bu bizim meleklerden yardım istememizle çelişmez mi?
Cevap: **Hayır.**

Nitekim; bizler örneğin bir arkadaşımızdan sınav için yardım isteyebiliriz. Ya da iş yaparken, "Tuğlalar çok ağır, kardeşine yardım et de beraber taşıyalım" diyebiliriz. Bu durum, aynı şekilde (bu spesifik olayda, bu spesifik) meleklerden yardım istememize benzer. Zira bizler, onların bize yardım etme kuvvetine sahip olduklarını vahiy ile biliyoruz **ve orada olduklarını da biliyoruz.**

Dediğimiz gibi, buradaki **Abdullah** eşya da olabilir. Eğer biz eşya'dan yardım istersek, örneğin o eşya Allah (ﷻ)'ın izniyle bize görünür olabilir. Bu eşya bir su, kaktüs gibi bitkiler olabilir.

Buradaki yardım ile şeyhten istenen yardım ise tamamen ayrı şeylerdir. Şeyhlerden veya ölülerden yardım istemek, onlara Allah (ﷻ)'a ait sıfatları atfetmek ve onlardan gaybî konularda tasarruf beklemektir ki bu açıkça şirktir. Çünkü onlar, duaları işitme, sıkıntıları giderme veya ihtiyaçları karşılama kudretine sahip değildirler. Allah (ﷻ)'a ait olan bu yetkileri başkalarına vermek, tevhid ilkesini ihlal etmektir.

Unutulmamalıdır ki, İslam'da her türlü ibadet ve yardımı dileme sadece Allah'a yöneliktir. Başkalarından talep edilen yardımlar, onların Allah (ﷻ)'ın izniyle yapabileceği sınırlar dahilindedir ve bu, onların birer aracı oldukları gerçeğini değiştirmez.

Ve en iyisini Allah (ﷻ) **ve Ancak Allah (ﷻ) bilir**